

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K., poi leta 2 K. in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K., za drugo izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnila do odpovedi. — Dležniki „Katališkega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5. — Kopiji se ne vračajo. — Upravnštvo Koroska cesta štev. 5, vsprijema naročnino, inserati in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopna poslovitev na enkrat 15 vin., na dvakrat 25 vin., na trikrat 35 vin. Za vedenje oglasa primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprt reklamacije so poštne proste.

Uravnavna zemljiškega davka.

Predlog poslanca Pišeka in tovarishev.

S postavama od 24. maja 1869, drž. zak. št. 88, in od 12. julija 1896, drž. zak. št. 121, se je izdejala za avstrijskega kmetovalca usodepolna uravnavna zemljiškega davka. Skupni znesek zemljiškega davka znaša od L. 1896 okrog 70 mil. kron, kateri se jednakomerno razdeli v razmerju določenega čistega dobička davku podvrženih objektov na posamezna zemljišča, na kateri način izide potem po odbitku, v takozvanem finančnem načrtu k postavi od 25. avg. 1896, drž. zak. št. 220, osnovanih odpustov (15 % individuelnega pridpisa davkov), plačilna davčna dolžnost.

Podlagol za odmero davkov tvori torej srednji čisti dobiček parcele, takozvani katastralni čisti dobiček, t. j. po odbitku vseh gospodarskih stroškov od takozvanega surjovega donosa preostali preboki, kateri bi se mogel dozneje doseči od obdelnih zemljišč.

Ustanovitev tega, ne samo za določenje zemljiškega davka, temveč tudi za odmerjenje dolžnosti premoženjskega prenosa, merodajnega čistega donosa se je izvršila po katastralni cenitvi, katera razpada v takozvano precenitev in razvrstitev.

Pri precenitvi zemljiškega donosa se je preiskal vzrok različnosti donosa zemljiških kosov v posameznih cenilnih okrajih — kateri se ujemajo po večini s političnimi okraji, na kar so se razdelile posamezne vrste obdelanih zemljišč v 8 razredov. Za vsak tak razred vsake vrste obdelanih zemljišč se je izvršil srednji čisti donos vsakega orala oziroma vsakega ha., in se je skupaj sestavil v enem posebnem ceniku, takozvanem razrevalnem ceniku. Razvrstitev je pa obstoja v uvrsttvu vsakega zemljiškega kosa v pristojni razred dotične vrste obdelanih zemljišč.

Ta na omiljeni način izišli čisti donos vsakega obdelanega kosa zemljišč je dal nato čisti donos vsake parcele oziraje se na površino zemljiškega kosa.

Ker pri ustanovitvi posameznih cenilnih postavkov, oziroma čistega donosa ni bila predpisana nobena posebna vrsta računanja in so bili dani cenilnim organom samo potrebni in negotovi pripo-

močki na razpolago, kakor tuči z ozirom na to, da so bile cenilne komisije popolnoma pod vplivom vlade, ne more L. 1869. ustanovljeni in L. 1896. samo deloma popravljeni katastralni čisti dobiček nikakor odgovarjati v resnici doseženemu čistemu dobičku.

Kar se tiče srednjega čistega dobička od zemljišč, se mora kot neovrgljiva resnica pribiti, da svoječasno kot podlaga odmere trajno odločeni čisti dobiček današnjim gospodarskim razmeram nujakor ne odgovarja, temveč da ne vrže zemljišče po odbitku skupnih gospodarskih stroškov ne samo nikakoga čistega dobička, temveč da je gospodarstvo na malem ali srednjem kmečkem posestvu zvezzano z gotovo zgubo. Kajti gospodarski stroški, kateri so bili leta 1869 dosti manjši, so danes vsled vedno narashajočih plačilnih razmer pri gospodarskih delavcih tako narastli, da je v mnogih slučajih bolje za kmeta, če opusti gospodarstvo na svojem posestvu ter gre za navadnega delavca.

Pri tem najde dosti boljši kruh, nego isti, kateri je samo na dobiček svojega posestva navezan. Na drugi strani se mora omeniti, da so povprečne cene poljskih pridelkov vsled za poljedelstvo neugodno sklenjenih trgovskih pogodb pod polovicu prvotne cene padle; ker se dalje naše današnje poljedelsko postavodajstvo na hipotekarna bremena, lego zemljišč in gospodarski način popolnoma nič ne ozira, je lahko umljivo, da kmečki stan sili vedno bolj in bolj na preustrojitev zemljiških davkov.

V zadnjih desetletjih se je skrbelo za blagov vseh drugih stanov, samo za kmeta se ni nič storilo, temveč ga puščavla brez usmiljenja propadati pod pritiskom neznotne teže davkov.

Ali ne uvidi avstrijska vlada, da leže kmečki stan, kateri bi morali biti državi glavna podpora, v vedno večje dolgove, ker ni v stanu si pridobiti pri gospodarstvu svojega zemljišča za se in za svoje vsaj minimalnega živeža in je prisiljen delati za poplačilo gospodarskih stroškov in v poplačilo neopravljeno visoke zemljiščne dače leto na leto nove dolgove.

Da se bremena dolgov kmečkega stanu v zadnjih letih vedno večajo, je vendar statistično dokazano!

Ali je čudno, če kmet nad svojim gospodarskim položajem obupava, ko vidi, čeravno kot trpinčena

živina od 4. zjutraj do pozne noči neprenehoma dela, da si pri tem komaj toliko pridela, da more sebe in svojo družino vsaj za silo preživeti.

In od takega poljedelca si držne še država tirkati davke, katere poplača le s tem, da si nakoplje novih dolgov. Ni li to izsesavanje v skrajni stiski?!

Vlada bodo torej imela na vesti pogin kmečkega stanu, če ne uvede nemudoma na pravičnih načelih temeljujočo preosavo zemljiških davkov.

Podpisani stavijo torej predlog:

Visoka zbornica naj sklene: Vlada se pozivlja, da predloži visoki zbornicinac za uravnavi zemljiških davkov, v katerem tvori resnično doseženi čisti dobiček podlago pri odmerjanju davkov, ki se dalje ozira na hipotekarna bremena, lego zemljiških kosov, in na način gospodarjenja.

Iz državnega zobra.

V proračunski razpravi je govoril v imenu Slovencev dr. Krek. Zahteval je, da bo uradništvo ne samo naročno, ampak tudi ljudstvu priazno. Uradniki se morajo smatrati kot prijatelji in svetovalci ljudstva, ne pa kot njegovi zapovedovalci in nadležovalci. Zahteval je tudi, da se uvažujejo kmečke težnje in se je potem izrekel za prijateljstvo s Hrvati. Izmed Hrvatov sta govorila dr. Laginja in dr. Ivčevič. Največji utis v zbornici so naredili govor dr. Kreka, prof. Masaryka in baron Morseya. Prof. Masaryk je govoril v smislu svobodomislecev, baron Morsev pa v katoliškem smislu. V proračunski razpravi je prišlo večkrat do srditih spopadov med poslanci. Med govorom dr. Kreka je naredil celjski poslanec Markhl neki mejklic, ker se je dr. Krek zavzel za slovensko celjsko gimnazijo, a slišal jih je od dr. Korošca in dr. Benkovča toliko gorkih, da jo je kmalu popihal in izginil. Ko je ptujski poslanec Malik govoril, zagovarjal je tudi „Štajerca.“ A dr. Korošec, dr. Benkovč, Roškar in Pišek so z mejklici poskrbeli, da so poslušalcem dobili pravo mnenje o „Štajercu.“ Zanimivo je, da je Malik „Štajerca“ imenoval list, ki je v nemškem duhu za Slovence pisani. V pondeljek dne 22. t. m. se je začasni proračun sprejel z veliko večino.

prvega hribovja. V dveh urah od tu sem že lahko doma.

Ko pridem do ozke steze, pustim konja, ki nese dva žakla moke, naprej; kakor bo on hodil, bom jaz še lažje jahal. Ako me nič ne zadrži, si mislim, dospel bom še pred mrakom vrh strmine, od tam imam še po planini, lepi prostorni poti, dobre pol ure do svoje koče. Že sem v duhu gledal svojo dobro ženo, kako veselo me domu došlega pozdravlja.

Kar se spodtakne konj s tovorom ob korenino. Preden vidim, kaj je prav za prav, se konj zgrudi na tla in se zavali v grapo. Nisem vedel, kako mu je tako hitro zmanjkalno tal pod nogami; pozneje sem spoznal, da je tam voda prst odnesla in tu pa tam skopala globoko luknje. Ker je bilo čez dan gorko vreme, se je sneg tajal, sedaj je pa že malo zmrzovati začelo. Ko bi bil konju precej pomagal vstati, bi bil lahko vso nesrečo odvrnil, tako je pa ubogi konj čisto proraščen začel kopati z nogami, spođrsnil po malem ledu, in sedaj je v grabi z obema vrečama moke.

Ko pridem v dolino h konju, tresel se je po vsem životu, in ker sta žakla zdrsnila ž njega, prestrašil se je bolj in kar umiriti ga nisem mogel.

Le ker je gospodarjev glas poznal, me je tako vlogal, da sem ga po ovinkih speljal na stezo in tam privezal h konju, katerega sem jahal. Sedaj pa me je čakalo v grapi še drugo delo. Vreči moke treba je bilo prinesti tudi na stezo. Ko sem vse to opravil in privezel zopet konju na hrbot, sem še le opazil, da je nastal mrak. Celo uro mi je vzelu nezgoda s konjem, in sedaj bo treba še bolj počasi in previdno jahati, ker konj je ostrašen in noč je bila razgrnila svoje krilo čez goro. Ni me pa vse to preveč oplašilo. Na vrhu smo kmalu, sem si mislil, po planini je dobra in prostorna pot, in mesec bo kmalu izšel. Torej le počasi naprej!

Na okrog bila je velika tihota; sem ter tje je malo veter potegnil, zamajal vejo, da se je oprostila snega in si potem zopet pomagala v svojo navadno lego. Le peketanje konjskih kopit je bilo čuti.

Toda kaj je to?

Prednji konj začel je prhati, trese se po vsem životu, divje pogleduje na stran in sedaj se kar ustavi. Tudi konj, ki sem ga jahal, je nemiren in tudi on obstane.

Poznal sem navado svojih konj. Kadar sta bila ostrašena, bilo je zastonj, jih z bičem priganjati. Stopim torej k prvemu konju in ga za uzdo peljem počasi dalje. Res šli smo naprej, a umirila se vendar nista.

Glej, kaj se tu na desno tako sveti? Kakor dva žareča oglja vidi pri bližnjem grmu, pa zopet zgineta in temno je, kakor poprej. Hitreje stopam, da prej pridemo do vrha, tam je bolj svetlo in prosteja pot.

Nehote pogledam zopet v stran in zopet vidi komaj 10 korakov na desno dvoje žarečih oči. Zdaj mi je bilo jasno, zakaj sta konja tako nemirna, divja zver nas spremila po gozdu.

Sedaj sem pa tudi jaz nemiren postal, bojazljiv čut se tudi mene polasti, in čim hitreje smo stopali v breg, tem večkrat so se pokazale take ognjene oči, ne samo ob desni, ampak tudi ob levi.

Prvi pot v mojem življenu sem spoznal, kaj je strah.

Prašali me boste, zakaj nisem streljal, ko sem vendar dvocevko imel na ramu!

Da, zakaj? Lahko sprožim tja v grmovje, če kaj zadenem ali ne. Pa spoznal sem, da tu ni samo eden volk. Naj enkrat ali dvakrat vstreli, se bodo zveri kmalu poka privadile in potem naj planejo nad me na tem ozkem potu!

Pozor!

Za primicije!

Pozor!

Največja izbira raznih batistov in volne za dekleta, kakor tudi različno sukneno blago za dečke in že izgotovljene obleke. Raznega tudi največja zaloga svilenih in drugih robev, predpasnikov, kravat ter vsakovrstnega perila po najnižji ceni.

Nova in najcenejša trgovina z manufakturnim in konfekcijskim blagom Burgplatz 2. **M. E. Šepc** Grajski trg 2. **MARIBOR**, v lastni hiši.

Postrežba točna in strogo solidna!

Semena raznovrstna, kakor cvetlična, povrtna, deteljna, travna, gozdna itd. se dobivajo v največji zalogi
M. Berdajs • Maribor, Sofijin trg (v gradu)

Priporoča tudi svojo zalogo špecerijskega blaga in **Barthelnovu apno** za poklajo, najboljše kakovosti.

Alojz Šket
 pozlatar
 Maribor, Stolni trg 5
 se priporoča častični duhovitki in slavnemu občinstvu in izvrševanje vseh v stroku spadajočih del in popravil.

Restavracija 'Narodni dom' v Mariboru

priporoča sortirana vina dr. Turnerja, osobito čisti muškat v steklenicah, Zadraževljutomeržan, dr. Stuhelov halogen i.d.
 Piva: budiljeviško in ob veseljcu tudi akcijsko laško.
 Kuhinja samo s svežimi jedili. O petkih in postnih dneh morske ribe.

Trgovina z železnino
Jos. Prstec
 Maribor, Tegethofova cesta 7
 priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega orodja za rokodelce, vse vrste železnine, traverze, kose, peči, vodovodne naprave itd. Portland in Roman cement, apne itd.
 Vse po najnižji ceni!

Podpirajte narodne trgovce!

Pozor, kupovalci!

Jožef Ulag
 v Mariboru, Tegethofova cesta 21.

priporoča svojo veliko in najnovejšo zalogo manufakturnega blaga, kakor: fine volenne obleke za spomlad vsake barve, velikansko izbiro lepih svilenih robev in predpasnikov. Dalje priporoča tudi kako dobro modno suknjo za moške obleke. Vsakovrstne preproge, oedeje in rjuhe, platno za perilo, moške in ženske cravate ter sploh vse najrazličnejše perilo. — Vse po najnižji ceni!

Vsled ugodnega nakupa blaga mi je mogoče prodajati blago 10% cenejše kakor drugod.

„Pri sv. Jožefu“.

Tovarna za glinske izdelke v Račju

izdeluje s parnimi stroji iz najboljše, večkrat premlete gline priznano najboljše izdelke, kakor: patentovano zarezno in vsakovrstno drugo strešno opoko, opoko za zd, za oboke, dimnike, rekontra-opoko, plošče za tlak, lončene cevi itd. po najnižji ceni.

• Zaloga tudi v Mariboru, Cesarska cesta, pri kamenarju A. Gaisser-Ju. •

Nova trgovina z lesom in premogom

IVAN LAMPRECHT

MARIBOR, Karčevina 138
 ob glavni cesti, za gostilno Taferne.

Prodaja vseli vrst lesa, drva in premoga.

Cene zmerne, postrežba točna.

Zaloga pohištva
Franca Pleteršek.

Mojim cenjenim odjemalcem naznanjam, da se preselim v Koroško ulico št. 10 in prisim tudi na novem mestu za cenjeno zaupanje.

Nova trgovina
Mahorič & Seligo
 • Ptuj •

nasproti pošte in gostilne Vračka priporočata slav. občinstvu svoje najnovejšo zalogo manufakturnega blaga ter vabita k obilnemu obisku.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani
 priporoča svoje
 = izborni pivo v sodcih in steklenicah. =

FELIKS ROP
 manufakturana trgovina v Mariboru
 Grajski trg št. 5.
 priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, vsakovrstnega finega perila, predpasnikov, žepnih robev, naglavnih rut, nogavice itd.
 Zaloga sobnih preprog, potna in posteljna ogrinjača.

Najnižje cene!
 Postrežba točna!

Alojzij Pinter
 trgovina pri farni cerkvi v Slov. Bistrici (podružnica na Gor. Bistrici)
 priporoča celemu okraju različna semena: deteljno, travno itd., galico, lične trake iz gumija, lopate, kose, brizgalnice, Tom. žlindro, železo ter vsakovrst. druge reči po najnižji ceni.

Zanesljivo najboljše, lahko-tekoče

čistilnice, gepanje in čistilnice

kakor vse vrste
 dobitje pri
 naječja slovenska trgovina z železino.
,MERKURJU“ P. Majdič v Celju
 vseh stavbenih potrebuščin, vodovodnih naprav, štedilnikov
 in železnega pohištva. — Ceniki zastonj.

Zahvaljujte
 zastonj, da se Vam pošte ilustrovani cenik z nad 1000 slikami.
 Št. 865. Srebrna damska remontoar ura gl. 3.50
 Št. 822. Srebrna remontoar ura za gospode 3.50
 Št. 887. Srebrna anker ura, 15 kamenov, gl. 5, dvojni pokrov gl. 6.50
 Št. 841. Srebrna anker ura, dvojni pokrov, 15 kamenov, zelo močna gl. 7-9.50

Garancija več let.
 Blago, ki ne ugaia, vzame se proti polni svoti nazaj.

Anton Kiffmann,

največja zaloga ur srebrnine in zlatega blaga. Ekspert v vse dežele.

Maribor M. Š. Štajersko.

,CROATIA‘ edina hrvaška zavarovalnica, osnovana od občine svobodnega in kr. glav. mesta Zagreba.
 ,CROATIA‘, osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje proti požaru in vpepelitvi po blišku nepremičnine vsake vrste: hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd. ter premičnine, kakor: hišno opravo, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd. po ugodnih pogojih in nizkih cenah.

Vsa pojasnila daje: Pedrušnica ,CROATIA‘ v Trstu, Corso It. 1.

Narodna gostilna
,Pri pošti‘
 Maribor, Tegethofova cesta 49
 priporoča vedno svežo pivo, izvrstna domača vina ter mrzle in toplo jedi. Mar. Meden.

Pohištvo in posteljske priprave
 lastnega izdelovanja
Karl Wesiak
 tapeciar
 Maribor, Freihausgasse 1.

Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate v Ljubljani
 priporoča p. n. slovenskim trgovcem vse svoje po kemični analizi priznano izvrstno izdelke, posebno po izdelkih, ki se prodajajo v skaličah, na boje, načrtovanju domu. Obenem ujedno razdeljava, 'Zvezdno cikorijo', v skaličah, na boje, načrtovanju domu. Trgovca je, da kupuje priporoča izdelke v skaličah, na boje, načrtovanju domu. — Tovarna za kavine surogate, načrtovanje za kavine surogate.

Stavbeni in umetni ključavniciar IVAN REBEK
 Celje — Poljske ulice 14
 izdeluje vsake vrste železne ograje, štedilnice, strelarode in tehtnice vseh vrst in velikosti, ter se priporoča k obilnemu obisku.

Svoji k svojim!

Delavnica:
 Heugasse 4.
 Prodaja pohištva:
 Na novem trgu,
 Freuhausgasse 1.

Stavbeni in umetni ključavniciar
 IVAN REBEK
 Celje — Poljske ulice 14
 izdeluje vsake vrste železne ograje, štedilnice, strelarode in tehtnice vseh vrst in velikosti, ter se priporoča k obilnemu obisku.

Vse po tovarniških cenah!